

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

ЗМІСТ

ЗВІТНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України”
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”

(29 листопада 2018 р.)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ, ПОЛІТИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ

Романенко Є. О., Чаплай І. В.

Практичний досвід налагодження ефективної співпраці
між урядовим та громадянським секторами 11

Головатий М. Ф., Марусіна О. С.

Концептуальні засади формування сучасної державної політики
у сфері вищої освіти адекватно інтересам особистості і суспільства 13

Мелков Ю. О.

Філософські засади та парадокси української модернізації 17

Пархоменко-Куцєвіл О. І.

Закордонний досвід формування антикорупційних інституцій
в системі органів державної влади 20

Мартишин Д. С.

Питання соціальної справедливості в контексті філософських ідей Карла Маркса 22

Тимцуник В. І., Кузьменко Г. О.

Соціальна відповідальність як ціннісний орієнтир
у державному управлінні 30

Коляденко Н. В.

Ціннісно-мотиваційний аспект професійного самовизначення
студентів напряму підготовки “психологія, медична психологія” 32

Лісовський П. М.

Теоретико-методологічні засади квантової філософії у сучасних
соціальних практиках: нано та ноотехнології 36

Шовгеля О. М.

Впровадження засад соціальної відповідальності в діяльність органів
публічної влади в Україні на шляху до реалізації європейського вибору 39

Чаплай І. В.

Сучасні напрями розвитку освіти за кордоном та шляхи їх адаптації в Україні 43

Яровой Т. С.

Етап критичного осмислення лобізму як суспільного феномену
у вітчизняній науковій думці 45

Чорна К. П.

Кримський ханат як взірць національного державотворення
в епоху середньовіччя 47

ЕТАП КРИТИЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ ЛОБІЗМУ ЯК СУСПІЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУКОВІЙ ДУМЦІ

Законодавче унормування інституту лобіювання є ефективним шляхом легалізації впливу інститутів громадянського суспільства та бізнесових груп на органи державної влади з метою відстоювання їх законних інтересів. Про дієвість такого механізму свідчить багаторічний досвід держав західної демократії. Наявність розвиненої системи лобіювання не лише знижує корупційні ризики, але й сприяє зменшенню соціальної, політичної напруги в суспільстві, підвищує довіру людей до влади, дозволяє сформуванню не декларативне а реально функціонуюче громадянське суспільство.

Інтерес до лобіювання як суспільного феномену та дієвого механізму представництва інтересів виник в українській науковій та політичній спільноті ще на світанку незалежності нашої держави, породивши бурхливі дискусії, які тривають понад два десятиліття. Особливо позитивно до лобіювання ставилися дослідники кінця 1990-х, початку 2000-х років. Тоді вітчизняна наукова спільнота активно співпрацювала з російськими колегами, які в дослідженні лобізму були дещо попереду. Одним з лідерів у вивченні феномену лобізму на теренах СНД тривалий час вважався відомий дослідник PR-технологій Г. Почепцов. Так, позитивні аспекти лобізму, за Г. Почепцовим, вбачаються в тому, що це “дозволяє узаконити деякі шляхи впливу, зменшуючи умови для породження корупції”. На переконання пана Георгія “фахівці вважають, що лобізм обмежує можливості корумпування державного апарату, оскільки вводить процес консультування іноземних фірм і доведення їх інтересів до представницької і виконавчої влади в певні законом рамки” [1, 312]. Погляди Г. Почепцова щодо лобізму поділяла і Є. Тихомирова, у працях якої явище лобізму розглядається з різних позицій: і як важливий елемент громадянського суспільства [2, 121], і як явище, поширене на міжнародному рівні [3].

Проте вже за кілька років, українські реалії примусили вітчизняну наукову спільноту переосмислити свої погляди і перейти до більш критичного сприйняття лобізму. Виявилось, що найбільш ефективним в українському парламенті є лобіювання з боку фінансово-промислових груп та великих корпорацій. Так, на думку О. Бакуна, національна економіка обернулася на свого роду акціонерне товариство, в якому свої інтереси можуть лобіювати лише великі “акціонери”, а малі, які в багатьох економіках грають ключову роль, на жаль, не можуть відстояти свої інтереси [4, 20]. Ще більш жорстко з цього приводу почав висловлюватися інший вітчизняний дослідник лобізму В. Нестерович, на думку якого Верховна Рада України *de facto* втратила представницький характер як виразник інтересів усього українського народу та перетворилась на своєрідний закритий бізнес-клуб, що є платформою для вирішення корпоративних економічних інтересів на користь вузького кола осіб [5, 143]. З наведеною думкою важко не погодитись, адже потужним бізнес-структурам значно простіше знайти доступ до парламентаріїв, ніж пересічним українцям. Вже починаючи

з 90-х років власники великих промислових підприємств не лише фінансували виборчі кампанії більшості політичних сил, але й отримали значний вплив на медійний простір. Навіть сама розробка законопроектів стала предметом праці професіоналів, що вимагає значних фінансових затрат. Такі потреби не могли покриватися за рахунок формальних членських внесків, а тому як партії, так і окремі політики потребували залучення інших джерел фінансування. Дана ситуація не могла лишитися по за увагою дослідників. Так, за даними А. Дорошенко, станом на 2000 рік 364 народних депутатів України мали безпосереднє чи побічне відношення до 3105 комерційних структур, які контролюють майже чверть імпорту та 10% експорту країни [6, 108]. А за даними аналогічного дослідження, проведеного Центром Разумкова в 2005р., “комерціалізація” парламенту та інших органів влади ще більше посилилась [7, 5].

В подальшому критичне ставлення науковців до дієвості інститут лобізму дещо знизилось. Більшість дослідників однозначно розділяє позицію необхідності унормування цього механізму, з подальшим його вдосконаленням. Так, як доводить В. Федоренко, “прийняття в Україні закону про лобіювання, крім іміджевих переваг та демонстрації відданості ідеям і ідеалам західної демократії, започаткує удосконалення існуючої системи правотворчості органів державної влади, забезпечить упередження корупції в цій сфері та сприятиме налагодженню системного, соціально відповідального діалогу громадянського суспільства, бізнесу та держави у сфері правотворчості” [8, 212]. Чи дістане така позиція належну підтримку громадськості і політичної еліти – покаже час. Завдання ж дослідників полягає в забезпеченні розробки дієвого, комплексного інституту лобіювання, який зміг би стати дієвим механізмом просування законних інтересів громадян в демократичній, правовій державі.

Джерела

1. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз для професіоналов / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук, 2000. – 622 с.
2. Тихомирова Е. Б. Лоббизм как специфическая форма коммуникации с общественностью [Текст] / Е. Б. Тихомирова // Вестник Московского университета. Серия 18. Социология и политология. – 2002. – № 3. – С. 113–127.
3. Тихомирова Е. Б. Технологія зв'язків з владою: міжнародний досвід // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2001. Вип. 6, С. 235–244.
4. Бакун О. Лише сильна країна досягне успіху в інтеграції // Вісник Національного банку України. 2003, № 11, С. 20.
5. Нестерович В. Ф. Конституційно-правові аспекти лобіювання у правотворчому процесі України: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 “Конституційне право” / В. Ф. Нестерович. Луганськ, 2004., 212 с.
6. Дорошенко А. Організована злочинність як фактор політичного процесу // Віче. 2000, № 10 (103), С. 90–112.
7. Якименко Ю. Госслужба по правилам: о пользе того, как полезно учиться у других // Зеркало недели. 2005, № 44 (572). 12 ноября, С. 5.
8. Федоренко В. Запровадження інституту лобіювання в Україні: законодавчі та державно-управлінські аспекти // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, 2010. № 1. С. 205–213.